

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitvlaria Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Decretio Childeberti Regis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

DECRETIO

CHILDEBERTI REGIS,

Data circa annum D X C V.

CHILDEBERTUS Rex Francorum vir inlulter. Cùm in Dei nomine nos omnes Kalendas Martias de quacunque conditiones unà cum nostris optimatibus pertractavimus, ad unumquemque notitiam volumus pervenire.

I. Ita Deo propitiante Anronaco Kalendas Martias anno vicefimo regni nostri convenit ut nepotes ex filio vel ex filia ad aviaticas res cum avunculos vel amitas sic venient in hereditatem tanquam si pater aut mater vivi fuissent. De illos tamen nepotes istud placuit observari qui de filio vel filia nascuntur, non qui de fratre.

II. In sequenti hoc convenit unà cum leudis nostris ut nullus de crinosis incestum usum sibi societ conjugio, hoc est, nec fratris sui uxorem, nec uxoris suæ fororem, nec uxorem patris sui, aut parentis consanguinei. Si quis uxorem patris acceperit, mortis periculum incurrat. De prateritis verò conjunctionibus, quæ incestæ esse videntur, per prædicationem Episcoporum iustissimum emendari. Qui verò Episcopum suum noluerit audire, & excommunicatus fuerit, perennem condemnationem apud Deum sustineat, & insuper de palatio nostro sit omnino extraneus, & omnes facultates suas parentibus legitimis amittat qui noluit sacerdotis sui medicamenta sustinere.

III. Similiter Trejecto convenit nobis campo ut qualibet res ad unum Ducem vel iudicem pertinentes per decem annos quicumque inconcusso jure possedit, nullam habeat licentiam intertandi, nisi tantùm causa orphanorum usque ad viginti annos licentiam tribuimus. Quod si quis super hoc iudicium præsumpserit intertari, sol. xv. solvat, & rem quam malè intertavit amittat. De reliquis verò conditionibus omnes omnino causas tricenaria lex excludit, præter id quod in alia regna huc usque detenuit.

IV. Pari conditione convenit Kal. Mar. omnibus nobis adunatis ut quicumque admodum raptum facere præsumpserit, Tom. I.

unde impiissimus vicius adcreverat, vite periculum feriat, & nullus de optimatibus nostris de tam turpissimo vitio præsumat pro ipso precare, sed unusquisque admodum inimicum Dei persequatur.

Qui verò edictum nostrum ausus fuerit contemnere, in cujuslibet iudicis pago primitus admittum fuerit, ille iudex solatio collecto ipsum raptorem occidat, & jaceat forbattutus. Et si ad Ecclesiam confugium fecerit, reddatur ab Episcopo, & sine ulla precatione exinde separentur. Certè si ipsa mulier postea raptori consenserit, ambo pariter in exilio transmittantur. Et si foras Ecclesiam capti fuerint, ambo pariter occidantur, & facultates illorum parentibus legitimis dentur, & quod fisco nostro debetur adquiratur.

V. De homicidiis verò ita iustissimum observari, ut quicumque ausu temerario alium sine causa occiderit, vite periculum feriat, & nullo pretio redemptionis se redimat aut componat. Et si forsitan convenerit ut ad solutionem quisque descendat, nullus de parentibus aut de amicis ei quicquam adjuvet. Nisi qui præsumpserit ei aliquid adjuvare, suum vuidrigildum omnino componat. Quia iustum est ut qui injustè novit occidere, discat justè mori.

VI. De farfaliis ita convenit, ut quicumque in mallo præsumpserit farfalium minare, sine dubio suum vuidrigildum componat, quia omnino volumus ut farfaliis reprimatur. Et si forsitan, ut ad solet, iudex hoc consenserit, & fortasse adquefecit istum farfalium custodire, vite periculum per omnia sustineat.

VII. De furibus & malefactoribus ita decrevimus observare, ut si quinque aut septem bonæ fidei homines absque inimicitia interposita criminofum cum sacramenti interpositione esse dixerint, quomodo sine lege involavit, sine lege moriatur. Et si iudex comprehensum latronem convictus fuerit relaxasse, vitam suam amittat, & hæc disciplina in populo modis omnibus observetur.

Lib. vii.
Capitular.
cap. 177.

B

VIII. Similiter Kal. Mar. Colonia convenit, & ita bannivimus, ut unusquisque iudex criminofum latronem ut audiverit, ad casam suam ambulet, & ipsum ligare faciat, ita ut si Francus fuerit, ad nostram presentiam dirigatur, & si debilior persona fuerit, in loco pendatur.

IX. Si quis Centenarium aut quemlibet iudicem noluerit super malefactorem ad prindendum adjuvare, sexaginta solidis omnino condemnatur.

X. Et quicumque servum criminofum habuerit, & ei iudex rogaverit ipsum presentare, & noluerit, suum vvidrigildum omnino componat.

XI. Similiter convenit ut si furtum factum fuerit, capitale de presenti centena restituar, & caufator Centenarium cum centena requirat.

XII. Pari conditione convenit ut si una centena in alia centena vestigium secuta fuerit, & invenerit, vel in quibuscunque fidelium nostrorum terminis vestigium miserit, & ipsum in aliam cente-

nam minimè expellere poterit, aut convictus reddat latronem, aut capitale de presenti restituar, & cum duodecim personis se ex hoc sacramento exuat.

XIII. Si servi Ecclesiarum aut fiscalium furtum admiserint, similem poenam sustineant sicut & reliquorum servi Francorum.

XIV. Die dominico similiter placuit observare ut si quisque ingenuus, excepto quod ad coquendum vel ad manducandum pertinet, opera alia in die dominico facere praesumpserit, si Salicus fuerit, solidos quindecim componat, si Romanus, septem & dimidium. Servus vero aut tres solidos reddat, aut de dorso suo componat. *Adlipiodus recognovit.*

XV. De chrenechruda lex, quam paganorum tempore observabant, deinceps nunquam valeat, quia per ipsam cecidit multorum potestas.

Datum pridie Kal. Mar. anno xx. regni Domni nostri Colonia feliciter. Amen.

DECRETIO

CHLOTHARII II. REGIS,

Data circa annum Christi DCCV.

DECRETUM est ut quia in vigiliis constitutas nocturnos fures non caperent, eò quòd per diversas intercedente concludio scelera praetermissa custodias exercerent, centenas fieri. In qua centena aliquid deperierit, capitale qui perdidit recipiat, & latro insequatur. Vel si in alterius centena appareat, & adhuc admoniti si neglexerint, quinos solidi condemnentur. Capitale tamen qui perdidit, a centena illa accipiat absque dubio, hoc est, de secunda vel tertiacustodia.

II. Si vestigium comprobatur latronis, tamen presentia nihil longè multando. Aut si persequens latronem suum comprehenderit, integram sibi compositionem accipiat.

III. Quòd si in truste invenitur, medietatem compositionis trustis adquirat, & capitale exigat a latrone.

IV. Si quis in domo alterius, ubi clavis est, furtum invenerit, dominus domus de vita componat.

V. Si quis cum furto capitur, antedictae subjaceat legi.

VI. Si de suspitione inculpatur, ad forem veniat.

VII. Si mala forte priserit, latro tamen, ad utramque partem sint ternas personas electas, ne concludius fieri possit.

VIII. De servis Ecclesiae aut fiscali vel cuiuslibet, quicumque inculpatur, ad forem veniat, aut ad plebium promoveatur, aut ipse precius a domino reformetur. Nam probati periculo subjacebunt.

IX. Si quis cuiuslibet de potentioribus servis, qui per diversa possident, de crimine habetur suspectus, domino secretius cum testibus condicatur ut intra viginti noctes ipsum ante iudicem debeat presentare. Quòd si in statutum tempus interludente concludio non fecerit, dominus status sui juxta modum culpae interfredum & fandum compensabitur.

X. Si servus ante admonitum dominum defuerit, capitale dominus restituar, &